Talousjohtaja Mari Puhka-Susi
5.11.2020

Akaan kaupungin lausunto kuntalain väliaikaisesta muuttamisesta

Vuoden 2020 alussa Akaan kaupungin taseen yli-/alijäämätilillä on alijäämää 8.845.763,75 euroa. Huomioitavaa on, että nykyisen kuntalain määräajan mukaan Akaan kaupungin vuoden 2015 tilinpäätökseen kertynyt alijäämä, 8.186.202,61 euroa, tulee olla katettuna vuoden 2020 tilinpäätöksessä.

Lokakuussa 2020 hyväksytyn vuoden 2020 talousarvion 2. muutoksen mukaan tilikaudelta kertyy ylijäämää 3.568.300 euroa. Loppuvuoden aikana tarkentuu vielä monia vaikuttavia asioita mm. omaisuuden myyntiin liittyvien konkreettisten myyntitoimenpiteiden onnistuminen ja kauppojen ajoitus, sairaanhoitopiirin toteutuminen, maksuosuuksien toteutuminen, veroennusteen päivitys, valtionosuuksien tarkistus sekä poistosuunnitelmamuutosten toteutumistaso. Vaikutusta on myös kiinteistöyhtiön perustamisen/ Puskuritie 6 seuraavien vaiheiden toteutumisella ja ajoituksella sekä covid-19 -epidemiatilanteen loppuvuoden vaikutuksilla. Akaan kaupunki on myös hakenut harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta 8.850.000 euroa vuonna 2020. Parhaimmassa tapauksessa tilikaudelta saattaa kertyä arvioitua enemmänkin ylijäämää.

Covid-19 -epidemia on vaikuttanut Akaan kaupungin käyttötalouteen sekä tuloja vähentäen että menoja lisäten. Tulojen vähennystä on ollut mm. vuokratuotoissa, suun terveydenhuollon, varhaiskasvatuksen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan maksutuotoissa. Menojen lisäystä on ollut mm. hoitotarvikkeissa sisältäen suojavarusteet, puhdistusaineissa, lasten kotihoidon tuessa ja työmarkkinatuen kuntaosuudessa. Toisaalta epidemiatilanteen johdosta erityisesti sairaanhoitopiirin ostot ovat muodostumassa olennaisesti normaalitilannetta matalammaksi. Verotuloja kertyy olennaisesti alkuperäistä arviota vähemmän. Valtionosuuksien yhteydessä huomioidut ns. covid-19 -epidemiaan liittyvät tuet ovat osaltaan kompensoineet tilannetta. Akaan kaupungin alueella on epidemiatilanne ollut toistaiseksi rauhallinen.

Akaan kaupungin näkökulmasta on huomioitava, että covid-19 -epidemian tuomista haasteista huolimatta on myös muita perusteita sille, että kattamistavoitetta ei nykyisenä määräaikana saavutettane. Asiaan on

vaikuttanut erityisesti Viialan ja Kylmäkosken taajaman koulujen sisäilmaongelmat ja niiden aiheuttamat väistötilatarpeet sekä kiinteistöihin liittyvät tasearvojen alaskirjaukset sekä purkukustannukset.

Akaan kaupunki on panostanut vahvasti talouden tasapainottamiseen mm. hyväksyen talouden tasapainottamisohjelman vuonna 2013, 2015 ja 2018. Lisäksi mm. talousarvion 2020 ja taloussuunnitelman 2020-2024 yhteydessä hyväksyttiin uusia talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Talouden tasapainottamisohjelmien ja tasapainottamistoimenpiteiden toteutumista on säännöllisesti seurattu ja raportoitu. Yhteenvetona on voitu todeta, että lähtökohtaisesti on toimittu niiden suuntaisesti ja että olennaista on jatkossakin toimia siten sekä pitää maltillinen linja ns. vapaaehtoisissa/ valinnanvaraisissa henkilöstö- ja menolisäyksissä. Vertailujen mukaan kaupungin kustannusrakenne on hyvä ja kilpailukykyinen. Akaan kaupungin tilinpäätös 2016, 2017 ja 2019 oli ylijäämäinen ja ennusteen mukaan myös tilinpäätös 2020.

Huomioitavaa on, että covid-19 -epidemiatilanteen vaikutukset heijastuvat talousarvio 2021 ja taloussuunnitelma 2021-2025 –vuosille mm. heikentyneen verotulokehityksen ja erikoissairaanhoidon korkeamman kustannustason myötä tehden niistä taloudellisesti haastavia. Kaupunginjohtajan alustavaan talousarvio- ja suunnitelmaesitykseen sisältyykin merkittävä tasapainotustarve ja siitä johtuvia tasapainottamistoimenpiteitä.

Kuntalain väliaikainen muuttaminen mahdollistaisi hakemuksesta Akaan kaupungin alijäämän kattamiskauden jatkumisen kaksi vuotta ja kaupunki tulisi hakemuksen jättämään. Lähtökohtaisesti pidempi aikaväli mahdollistaa alijäämän kattamisen. Covid-19-epidemiatilanteen pitkittyminen kuitenkin tuo lisähaasteita.

Yhteenvetona voidaan todeta esityksen olevan Akaan kaupungin näkökulmasta myönteinen, mutta taustatekijöinä tulisi ottaa huomioon myös muut seikat kuin covid-19 -epidemia. Esitykseen sisältyvä suunnitelma talouden tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä sekä niiden seurannasta ja raportoinnista on olennaista.